

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

N.º SOLT
5
CÈNTIMS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.

Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

¡Regionalistes, a deféndremos!

Cuand en lo rich y progresivol compás de l' autonomia descarregue a estil de núvol de pedra una gambá de llangosts centralistes, dieu benvolguts semejants que llavors perduda la brúixula de la governança dels Estats es alribá l' hora d' alçar lo crit enérgich de la més forta protesta front a deixe fort polp qu' enjamay s' ha vist assassinat d' engolirse los més flairosos esclats de la molça de la llaurança, les perles mes diamantines que brollen del front del treballaor espentaes per una sanguinyolencia tasca que li pertoque dur al obrer, vera formiga de la cultura, en la lluita diària pâ guanyarse el pá, que moltes vegaes li se tire en cert despreci per desconeisença tantes y tantes voltes de lo que coste de traure un rosegó de pá per' adormir un ratet l' estómech y quatre fluixos draps que endecenten la persona y mos defenguen del fret.

La gent de manco gruixa en son patriotisme, los compatricis més assustadiços desenganyats o indiferentats cuasi may solen predre 'l bon partit de plantar cara al esmentat trantoll de maleces, desacerts y desficacis ab mitjos energics y valents; més comoditat solen trobar llençant a cau d' orella el indecorós: *sálvese quien pueda* y a la callaeta anar menjant y fregint amagant tot lo que poden en la titulació de la riquesa de les seues finques, cercant l' ocasió de fer regals als investigaors, sonsacant a d' este o l' altre que tingue influencia y un bon palustre administratiu pa tapar descuberts en l' hisenda, etc., etc.; puix cadascú d' algúns que 'm llixquen pot tindre les seues penes, y enca-

bant de tot no baste voler la justicia, si no 's pot arreglar que les exigencies legals s' arroblixquen estalvianse algunes pesetes o algún sisó, hui 'n día que peleem d' hasta per lo céntim bô es regatejar tot lo que 's puga.

Emprô aquest segon mitj no 's prou y tan sols propi de la comparació que 's pogués fer ab un tonell que estiga foradat en un pam en cercol y volguem fer lo milacre y la faená d' omplirlo de ún en ún pòualet.

Les coses, posaes a fer hiá que conduhirles bé; no sigue la cosa que 'l espart coste més que l' escurá y volent regenerar la riquesa, per flui-xetat y encariment de l' obra de treball mos quedem a la darrería en la pantxa més buida c' un bunyol y com afegitó en la nostra gola plena de taranyanes.

He cregut llegir en los autors de l' antigor que cuand un sér vivent está molt malaltús hía que anarlo corregint ab aigua, si no s' adobe empeltarli empastres per fora, si aixina no seguís en bé agarrar lo gavinet y taller per lo sá, deixant pera casos extrems l' empleu del foch que evaporant tot lo podrit deixe pur y sense taca endenyaora la part neta.

Ya sabeu la llisó c' havem de portar a pràctiques, benvolguts correli-gionaris. Que la nació se veu enmalaltida, febrosenca y apestá es més clar que la llum del sol; mosatros que som los brots del arbre peninsular menys atacats de serpeta dels partits caciquistes, tenim lo dret de amuntonarnos per tot lo rodal de la planta nacional y durli la reboltorná de progrés y riquesa que avans disfrutá. Som cirujans pera la salvació del Estat, qual malaltía ham d' arran-

car en soca y arrails; no anem en aigüetes ni en empastres; que si aixina mos conduirem, en lo passat que ja está lo mal nostres mampreses quedarién aiguaes y empastraes.

Eixa llupia que té 'l parlamentarisme centraliste dins lo seu saginós ventrell, may fart de contribucions y sempre amanit pa la malfayna y la galondrería polítiques, sols pot apanyarse ab lo ferro de la propaganda regionalista, ia llavorança per l' autonomia dels municipis y la defemp-sa y desenroll de les iniciatives comarcals, la reforma si es precís del plá electoral vigent y per de pronte la constitució sana d' una opinió valenta, estudiosa, desitjahora de cabilar per les necessitats civiques, que al anomenar representants en Corts procure que siguen los mateixos paysans dels electors o al menys coneixedors dels interessos de la localitat y sempre en tot cás entesos y honrats pa portar en tot moment la voluntat del districte com a mitj primer d' engrandir la Patria, sense perjuins pera ningú en lo que capie y lo bon sentit consentisca.

ALMUGÁVER.

Com ya els regionalistes som o representem «algo» y fem que prevaleixca la veritat; pera contrarrestar fórses a nóstre Ideal, no falta qui mos tilda de carques, neos, reaccionaris, hipócrites y fins «separatistes»: el recurs de sempre pera combátrems. No li fá, puix que als bôns valenciáns, als que pensen y rahonen y no están baix la trella d' este o del altre quefe centraliste, als que bé se fixen en lo pes que dona la balança de la justicia, els tenim de nóstra part.

DEL MOMENT

Habem atravesat uns dies de dúc-tes y fantasies; tots se formaen el seu calendari sobre lo que passabe o podie passar, pero poch se detenien a contemplar els inmensos perjuins que a nostres interesos ocasionabe aquell estat anormal y per aixó entench, que si estos s' agueren pres en consideració, per ambes parts, que intervenien en el conflicte no es fácil que ageurem aplegat als crítichs moments passats; pero com vullga que pareix que s' esforsen en donar a les cuestions entre patrons y obrers un caràcter marcadament esclussiviste, com si no existiren altres elemens y circumstancies que degueren ser reconegúts y atesos, d' ahí que la opinió sensiblemen escamá, crega que sols l' ódi y rivalitat, impulse en algúns cassos a estos nohimens huelguistes pera pendre actitúts completament inconveniens, hi ha qu' els tems actuals, per circumstancies que tots coneixem, están subjectes a una especie de interinitat, y per lo tan no es posible pendre resolucions que tinguen garantíes justes.

Huí sols en el horiçont debem seguir un camí, el de la activitat febrosa y enérgica de nostra industria y comers procurant tots no posar valles a este desenroll, puix hi ha qu' entre les fragositats d' esta guèrra cruenta y destructora, que abatís a mitja Europa, habem obtengút per nostra neutralitat el mits de colocar nostres productes en ventajes may sospejaes debem aprofitar esta oportunitat acudint a ampulosos mercats, en que per la limitá concurrencia podem obtindre beneficis que mos alenten y fasen cobrar bríos, fins conseguir una potencialitat industrial, que respongue dignament als mijos que la naturalea mos ha prodigát. Y esta huelga, desgraciadament venie en els distins rams de nostra activitat, a actuar de contrapés en este hermós y patriótic mohimen de emancipasió y llibertat de nostra industria y comers, tan de temps humillada a les garres estranjeres, contribuint a tronjar els calculs que sobre un prósper demá, mos habíem forjat y obli-gan a que la opinió, sentin y reconei-

xen les necessitats dels huelguistes, desaprovare la actitút en que es col-locaren per entendre que tots deuen contribuir en el sacrifici, al floreisiment de la mare patria.

Per altra part, el pòble, en un sentit marcadament practich, veie qu' esta huelga el reduís al trist paper de cap de turc, puix mantenint uns y altres pretensions y distancies idèntiques, cada conqüesta que diu òbte el obrer del capital per el desits de nivelació dels interesos d' éste, li toque al sufrít Joan del Pòble un ull de la cara; així es que el augment de salari y tantes altres coses que demanen els ferroviaris, mentrestán els governs no vagen a una enérgica regularizació dels preus y servicis, sempre u pagarà el pòble y eixirán gravement perjudicats els órgans vitals de la nació, puix gravant les companyies les tarifes actuals pera compensarse del augment que ha sufrít en els gastos, encareixerá gravemen el trafec de les mercancies, debilitant al comèrs en u dels mes útils elemens: el trasport.

Hi ha es veu, puix, cóm en les actuals circumstancies no 's pòden mantindre sèrtes pretensions, putx a mes de dir molt poch en favor dels que les mantenen, resulte perjudicial als interesos que a tots en absolut mos atanyen, per ser interesos nacionals.

VINATEA.

¡NO HÍ HAN REGIONALISTES!

No hi han, no, en lo Realme valenciá de regionalistes veritat. Es dolorós confesaro, pero no 'ls hi ha. Esta es la veritat amarga; la realitat dolorosa...

¿Acás, no estimen les glories regionals? ¿Menyspreuen sa propia llengua? No. Hi han molts; la matjoria, orgullosos de ser valencians; que idolatren *lo poch que coneixen de casa*, y que parlen molt lo valenciá; pero es casolanament. Estos mateixos, el creuen bast, pera parlar en cuansevol *stnyor de chaqueta*. ¡Hetèrna heregia!

¿Qué te la culpa d' assó? La ignorancia casi absoluta de nostra gloriosa història; desconeiximent com-

plet de la riquesa filològica de nostra llengua.

¿Culpa...? Nostra mortal apatia; nostre retraiment vergonyant.

¿Modo de ferlos...? Encaremos en lo mirall catalá; prengam eixemple; identifiquemos en ells, e imitemlos.

Tarea penosa y titánica es aquesta, pero podem conseguirla, posant en ella tota nostra voluntat deixant treballar totes nostres forces, que obligació tenim com a un deure sa-árát que mos llegaren nostre avant-passats.

¡Un poble mort u oblidat, sens força vital, es una llaguna pestilenta!

¿Volem treballar, y qu' el treball siga productiu?

Escomençem per fer bons fonaments; femlos aprendre lo ver valenciá, ensenyemlos la riquesa y hermosura del nostre idioma, ignorat anguniosament per casi tot valenciá; recordemlos lo que d' ella digueren ingenis tan preclars com Cervantes, Víctor Hugo, el Marqués de Santillana y mols altres; diguem-los que mentres els propis valencians la menyspreuen, en Universitats estrangeres, d' entre elles Alemania; Anglaterra y Suiza, s' está aprenent; mostrem-los la història valenciana, desconeguda per complet; desfem y aclarim lligendes, remarquem los fets gloriosos de la corona aragonesa. En una paraula: fem-los saber lo que ara ignoren, sens perea per nostra part, en constancia, molta constancia; capacitemos que 's un deure llegat, el que no podem eludir. De no fero aixís, cometriem un sacrilétje.

¡Despertem, puix, del catalèptic sómni en qu' estem sumits, auxém l' apatia que mos disfrassa; eixim vía fora; treballem enfuridament, esclafant als obstáculos qu' ens s' anteposen en nostra lluita; mes crar, *siám cataláns...* y farem surgir *valencians!*

LEGO.

Qui atenta a la llengua d' un pòble, atenta a la seua ánima y la ferix en les fonts mateixes de sa vida,

PRAT DE LA RIBA.

CONVERSACIONS

I

Ab un amich

Amich.—Aixó del regionalisme, tot son tonteries. ¿Espanya no 's una Nació, pues pera qué fer-ne de novès i ser separatistes?

Yo.—Lo de dir-nos separatistes es una filfa dels enemichs pa desacreditar-nos. No som separatistes, volem la federació de les Nacionalitats Ibèriques, igual que Suisa i Alemanya.

Amich.—Espanya no es un conjunt de nacionalitats, es una Nació.

Yo.—Una nació es una comunitat lligada per vincles de rassa, llengua è historia. Nostra península fon poblada de Ibers en el llevant i Celtes i Celtibers en el resto d' ella. Els Romàns tingueren un unitarisme militar. Els Suevos, Vándalos, Alanos y Godos, eren pobles molt diferents i s' establiren en diferents punts de la Iberia. Els pobla-dos mahometàns que vingueren arrastrats per el fanatisme religiós, perteneixien a Nacionalitats diferents y assí conservaren els seus caràcters. La reconquista començá en Covadonga y San Joan de la Penya; Catalunya era reconquista Francesa que 's feu independent formant un complot. Mes tart, se uniren Catalunya i Aragó en Federació reconquerint juntes a Valencia, a la que li donaren lleis propies. La reconquesta Castellana, seguía altre camí independent de la nostra. A Castella la consideravem com als pobles moros y prova d' aixó es, que tinguerem moltes guerres ab ella.

¿Veus com no te Espanya unitat de rassa? Si te fixes en lo avans dit, vorás com tampoch te unitat històrica.

Anem, ara a la filològica.

Portugal y Galicia tenen una mateixa llengua, que sent oficial en Portugal, no 's pot considerar com a dialecte. Les Vascongadas tenen un idioma dels mes amichs que hi ha al mond. Crech que no dirás que 's dialecte.

Valencia, Catalunya i Mallorca, tenen una llengua que en Valencia se diu valenciá, en Catalunya, catalá i en Mallorca, mallorquí, sent en essencia la mateixa llengua. ¿Veus com Espanya no te unitat de res, sent per aço un Estat? La unitat de lleix, fon feta per conquesta de Valencia y Catalunya per Felip V i no per voluntat.

Amich.—El valenciá es dialecte.

Yo.—¿Per qué?

Amich.—Perque 'l idioma oficial es el castellá y tots los demás dialectes?

Yo.—Cap de suro, entonces açí el inglés no 's oficial, ¿será per asó dialecte.?

Amich.—Pero el inglés es oficial en una Nació.

Yo.—¿Y el llatí?

Amich.—Fon oficial en temps antich.

Yo.—El nostre idioma, fon oficial fins el reynat del moniato de Felip V en lo nostre Reyne, Catalunya i Mallorca. El castellá es mes modern qu' el nostre. Tenim una notrida literatura. ¿Coneixes a Ramón Lull, Ausias March, Ramón Montaner, Roig de Corella, Moner Jordi, Joan Martorell, Verdager, Llorente, Maragall, etc. ¿NO? pues enterat de qui son. ¿Has vist la gramática nostra y el diccionari?

Amich.—Sí, pero el valenciá qu' escriviu, no 's el verdader, el verdader es el de la «Traca»

—(¿?...?!—

Yo.—¡Santa Bárbara, que troná!

VICENT TOMÁS MARTÍ.

Artana, Juny 1916.

RECCIOE SVEZ DESOBI 707 DESOBI 707

Els pòbles que no saben conservar la llibertat, no deuen esperar de sos tiràns més que misèria, persecucions, envelliment, grillons y cadenes.

GERONI SPANZO.

RECCIOE SVEZ DESOBI 707 DESOBI 707

A un desaprensú

Llejím en *El Clamor* del día 19 un treball de col·laboració dedicat a esta «Joventut Regionalista», que, a pendrel en serio, comensariem per enviar als tribunals al que tan vilment se escude tras el pseudònim «Jesús C. Palas»; pero com nòstre desitgs no 's vorémoles en persona de tan pòchs escrúpuls, respondrem sòls en una rotunda y enèrgica negació de tot lo que mos atribuís, per no estar en consonancia en el esprit democràtic y tolerán de nòstra societat. D' esta conducta apelem al testimoni de les persones mentades per el desaprensú col·laborador de *El Clamor*; més si tinguera éste la delicadea o valor de donar el seu nòm, fácil fora encontrárem la oportunitat de donar a coneixer els movils que l' han impulsat pera difamarnos tan cobartment.

Verament mos va picant en curiositat este interés que pòsen algúns en malquistarnos en distints elemens de la política. No pareix sino que cometem una heregia al intentar germanar baix la senyera valenciana a tots els fills d' esta terra, barrant òdis y diferèncias polítiques, que, la major part de les vegaes, están alimentats per interessos baixos y egoístes, y que sòls vetllant per nòstre engrandiment regional, se evitarien estes malquerències criminals que tan pòch dihuen en favor del amor y concòrdia que deu reinar entre germans.

Esta es la missió que havem perseguit així es que de nòstra conducta, juzgará la opinió.

ACLARACIÓ

Per distracció involuntaria apareix al peu del *Himne valencianiste* com autor del mateix, el nom de nòstre benvollgut company y notable escriptor valenciá Lluís Cebrián Ibor, en lloch del de el no menys vullgut y respectable amich el inspirat peeta En Santiago Cebrián Ibor, autor del esmentat himne.

Servixca estes línies de perdó.

PÒBLES BENEMÉRITS

CASTELLÓ DE LA PLANA

¡Noble ciutat caratjosa i esplèndida! Yo sé que mereixes honors i respectes perque has segut sempre fidèl a la Patria Valentina; yo sé que has brodat pàgines de glòria en el llibre d'òr del passat de nòstra rassa. ¡Ben grabades están en ton escut les *cuatre barres sagnantes!*; ¡elles recòrden els rius de sanc que tos fills tenen derramada lluitant per nòstres llibertats santes!

Yo sé que les boirosses etats del antigor te veren náixer en la montanya, junt a una fònt d'aigües pures i saciadores... Pero, ¡oh, maravillosa virtut del Gran pare de la Patria Valenciana!; ¡oh inmèns poder d'En Jaume el Conqueridor, que feu brollar a dolls en nòstres tèrres motius pera que fora adorat en nòstres còrs!

Jega *Castalias*, la venerable *Cástulo*, arraconada en les montanyes de son castell solitari; els segles pasaven sense que ella se'n adonara de sa missió en la vida. Un rey, may vensut ni en armes ni en sapiència, la acarona en sos brassos d'atleta pera deixarla amorós en la Plana feconda. Sembla miracle lo que fon sabiessa de aquell que a les hòres encara estén—¡oh, castellonencs!—lo bras sobre son monument de pedra.

I la villa creixqué juntament ab sa fama. L'abret anèmic i esllenguít naixcut en lo pòbre rocam estacionari, pronte 's reblí de vèrt ramage i enfonsá sos arreals en la feconda tèrra baixa; sa fèble sòca s'eixamplá robusta, i Castelló feu vía, sense abandonar jamay son camí de progrés fins a ferse rica, ciutat gran i gloriosa. Tant saberes eixamplarte, ¡oh, noble vila!, que fins l'historiador En Martí de Viciàna te anomenava la *Gran* pera millor distinguirte entre les viles i ciutats del Reine. Tú has segut sempre una jòya cobdiciada que may s'ha depreuat. I si creixques com una meravella encara més tan realsat tes glòries jeganlines.

Ton pòble, de còr franc, ha segut sempre un bras de ferro i una fòrsa

indomable en les lluites per nòstres llibertats; jamay escatimares ni riquesses ni sanc cuan veres al fantasma [de la ambició i del despotisme entristir i trepjar les venerandes tèrres de la Patria Valenciana. Crits d'admiració i entusiasme inspires en els còrs valenciàns cuan te creixes valenta i redentora en la guèrra fratricida de l'*Unió*; tú gloriosa ciutat, gloriosa i màrtir a un temps, fores la *darrera en apagar lo fòc de santa rebeldía* contra un rey sense entranyes, al que veres confòndres traïdor i de mal ànima. La heròica jornada en que nòvament ennobliries les sagrades fulles de nòstra historia, fora prou pera immortalissat ton nòm. Tot valencià té lo sagrat deure de venerarte per ton esfòrs magnífic. Els que periren en la brava lluita foren màrtirs de nòstra rassa; i aqueixa dòna inconeguda que fon bàrbarament sacrificada per sa abnegació admirable, ralla a l'altura de les grans heroïnes del mon. ¿Per qué s'ha deixat pèdre fins son nom de glòria? ¿Per qué li manca a eixa ciutat el monument que la presentaria a les gentades com eixemple d'heroisme? Si 'l Rey En Jaume se feu mereixedor de un monument en cada llòc del Reine Valencià per tot lo bé que 'us feu, també eixa injustament oblidada màrtir de nòstra nissaga ho mereix per s'abnegació al defensar les sagrades llibertats de la Patria.

Regidors de la gloriosa ciutat de Castelló de la Plana; Consells de totes les viles i ciutats de nòstre Reine: may podrieu fer llavor més patriòtica i digna que si aixecareu en cada pòble valencià un monument que amostrara als nòstres l'eixemple viu que tots imitar deguérem.

¿Pera qué la vida si se mòr la Patria? Les rasses están per damunt dels individus, pues éstos sense aquèlla son carn d'esclavaje, misèria i ignominia...

¡Glòria etèrna a Berart de Canelles, a Arnald de Miracle, a Humbèrt de Cruilles, i a tú, oh, gloriosa *Heroïna Valenciana de Castelló la Gran!*

¡I vosatros, fills d'aquestes glorioses mainades que saberen derrotar a castellans i francesos, alseu penó de

guèrra al centralisme! ¡No oblideu vòstra història cuallada de victòries i grandeses i de fòndes ferides! Ella vos ofrena sabies ensenyances pera que 's fixeu en el felis pervindre; aculliuules, i la qu' es huí jòya de nòstres platges, serà demá lliure i gran i poderosa.

Penseu que 'ls centralistes, mantenedors de la burocracia i caciquisme, sòls pensen en greixarse menyspreuan l'estudi i resolució dels problemes econòmics y culturals, base fèrma de nòstre engrandiment i pujansa. Ells no han de fer atre que lo que la jelada en les taronjes: desucarvos. Sou vosatros, bònns fills de Castelló, els que debu administrarse les pròpies riquesses, si voleu que justa y sabiament siguen aplicades a les necessitats i fomentarles en la mida de vòstres condicions personals i fertilesa de la tèrra, que huí xupla vòste sudor a cónter del aigua que li manca.

La es hòra de que se'n adoneu de que may hau de tindre bònnes i suficientes vies de comunicació i transport mentre no conqueriu lo dret que vareu pèdre, de governar lo vòstre. Encara no teniu *pòrt* que defenese vòstres naus de un llevant enfurit o un ponent traïdor, i en cambi veeu com s'òbren a pes d'òr canals i grans aljups inacabables en tèrres àrides i desèrtes que may rendiran el benefici que un *pòrt* faria a la teua producció i comèrs abundantíssim. ¡Clama al cèl tanta injusticia i desbarat!

¡Amunt eixe penó de glòria que representa nòstra pujansa recullida huí en els anals de la sabiessa, prosperitat i fama de les rasses!

¡Oh, dignes fills de Castelló, jureu davant de la estatua del nòstre gloriós En Jaume, defensar la sagrada Senyera de la gran Patria Valenciana, i no oblideu que si ell puguer contestarvos, no vos parlaria en castellá! ¡Aixequeu ben altes les *cuatre barres sagnantes* que hi han en vòstre escut i voreu com podreu dir ab tota l'altivesa de una rassa triomfanta: ¡Som valenciàns!

LLUIS CEBRIÁN IBOR

(*Tirant lo Blanch*)

(De *Patria Nòva*.)

VERSOS DE PATRIA

¡VÍA FORA...!

*De la sopor crudel que 'l envoltava
un jove, dessedit, fá via fora,
cambiant la perea per la lluita.
Y sense por als trenchs que se l' ofrenen
munta aixerit la colossal montanya,
pera poder renyir ab mes ventajat;
les punjoses sables lo detenen
en ajuda de espeses argilagues;
mes éll a colps de puny se dessembrassa
d' estos perills que son cami abstruixen;
y mirant cap al cim ;que sempre tarda!
se desfá per no estar en son domini.*

*Tant ama 'l Ideal, que no recorda
calmar la set que insendia ses entranyes
ni del sabrós menjar qu' el cos espera...*

*Una fam y una set el jove sent
molt mes gran y molt mes devoradora
que la que 'l dévil cos de temps aguanta.*

*En son ánima pura, redemptora,
sent est' ansia cabal de sacrifici...*

*¿Podrá aplegar al cim en plena vida?
¿No caurá desmayat y sense forces?*

*El ducte no está en éll. Ni s' imagina
qu' encontrará panteres famolenques
ni escursóns verinosos, ni lleones
que podrien menjarse la carn seua...
¡El Ideal tant sols li preocupa...!
¡En el cim d' aquell mont está sa gloria!*

*¡Joventut, joventut qu' eres dormida
en la sopor mes forta y mes indigna
y ara te mous brussenta, acalorada
buscant lo cim mes alt pera la lluita...!
¡Avant! ¡Avant! ¡Gamina via jora
sentint el Ideal y sens reparar
els perills que s' oposen a vosaltres!
¡La Pàtria necessita ser lliurada
y per ella debem donar la vida!*

AMADEU PITARCH.

CONTRAST

Es molt notable.

Mentres se preten auferir tota natural expansió y millorament de les llengües regionals y fins ya en les Corts diputats que proclamen

la necessitat de prohibir la parla d' estes llengües, imposan per tot arreu la castellana, en San Sebastián, la Cort d' estiu de la familia reinan se celebren unes corregudes de cavalls d' eixes de campaneta y se consentís que anuncien en francès fora y

dins d' Espanya y lo que 's mes condenable encara, que les varies localitats pera publich estiguen senyalades en francès, com *Pelause* en lloch de *Entrada general*.

Y es que pareix que se tinga interès en matar tot lo que marque la verdadera personalitat d' Espanya en les seues variades manifestacions l' esperit, l' ánima espanyola, per a substituir-la per el carácter, sentimens y costums estranyes.

X.

Jochs Florals

Escrit humorísticament y en llengua valenciana ham rebut un «Cartell de Jochs Florals organitzats de rapa y fuig en l' Alquería del Terraet (del terme de Fadrell) per la Junta de Sent Jaume».

Els premis ordinaris són: la flor natural a la millor composició en vers «a ranch del tema bo y moral que més abellisca a l'autor»; «una llanterna de pescar a l'encesa y un volantí d'agarrar cracs y rabossots en los molls del port» a la millor poesia referint els colps y mal gusts de boca que els toque dur als samaruchs que corren a tothora entarquimats per fiarse de promeses centralistes.

Accésit.—Tres «caixes wagón» de mistos.

«Una raqueta d'arreglar coloms perduts». Per a les paraules més salmeres endreçades als nostres germans de poble que ens tenen per als regionalistes perque creuen que prediquem el separatisme.

«Una gabia pa tancar un gafarró». Al millor relaix representant una sessió d' Ajuntament de poblet.

Accésit.—«Tres garbetes de caliquenyos».

Además se donarán valiosos premis de traça docta, consistens en valiosos objectes d' art, dels sinyors En Gaetà Huguet, Enrich Ribés, Emili Calduch, Joan Navarro y altres.

Els de traça festívola son botelles de *cognach*, ron, etc.

Els asegurem un gran triunf als organitzadors dels esmentats «*Jochs Florals*» y prometem nostra assistencia.

Secció artística

El cartell de les festes de València

El cartell t' en Espanya tres modos d' esser; el cartell de festes de pòbles, el industrial y de bous. Sinse que ningú dels tres verament s' encontre 'n un estat de perfècta plenitud.

Ara bé; dels tres el que respon mes a l' època y a la manera que san de fer los castells es el industrial (recordes els concursos de Amatller y Heno de Pravia. El reclam furiós dels productes en les revistes).

Els de bous y festes; sent es de més importancia y prestarse més, están en un atrás poch digne.

El cartell de les festes de València d' A. Desfilís, ve a corroborar lo qu' anotem. Aqueste cartell no mereix tal nom sent com es qu' está tractat a la manera de cuadro, en una nulitat decorativa de composició flúixa y desconeiximent de lo que son les festes valencianes y son esperit. ¿Cóm podem consentir que dites festes siguen sols els focs artificials? ¿Ni que la Senyera estiga enrollá 'n les cámes del comers d' un modo bobo?

Además, un cartell a d' esser ans de tot, un cartell y no una sobaura deombres y modelát qu' encara que lograes en fortuna no corresponen al lloch que s' encontren.

En València hi ha cartellistes prou bons, (Povo, Ballester, Dubón y altres) el art decoratiu t' allí bons cultivaors, el esperit llevantí pareix més que ningún, predispost a l' esteliciació y armonía, per aixó mos sorpren que contán en elemens s' aixque editat el cartell de que parlem, pero ¿quí sab les condicions de qu' anirie rodat el mateix?

XENIUS.

COMENTARIS

El «Centre d' Estudis Valencians» ha creat una secció de «Gramática Valenciana» baix la direcció del il·lustre valenciá P. Fullana, autor de la notable gramática valenciana publicada últimament.

Nòstra enhorabona al esmentat «Centre».

PRECHS Y PEDRAES

Comensa l' estiu y comensa la empresa de aigües potables a privar a sons abonats del servisi de les mateixes. Lo menys 8 dies que sols dona un filet a mitan nit y... prou. ¿Hasta cuánt...?

Continúe davant del monument al grand guitarriste Tárrega, 'l banch de pédra qu' en número enrere d' aquéste semanari pregaem al Ajuntament el llevara, per perjudicar a la estética de conjunt del monument.

Igualment esperem arregle aquella rèdola de jardí.

¿Será menester insistir sobre aquéste punt?

Nostre vollgut y distinguit amich, el llorejat poeta y fecón escriptor castellonench en Enrich Ribés, mos donará a coneixer en breu la hermosa obra que li fón premiá en los darrers Jochs Florals celebrats en la capital germana, sobre costums y tipos populars de Castelló.

Donat el preclar ingéni y personalitat del autor en lo camp de la lliteratura, no ductem será acullida ab grand entusiasme l' esmentada obra.

Per adelantat felicitem a nostre admirat amich, desitjanli un éxit, y prometem ocuparnos ab molt interés del avansdit treball.

Nostre estimat confrare *La Provincia Nueva*, se publike 'n dilata-des reformes que constituixen un sacrifici económich en el temps qu' a travéssem.

Ha millorat també la part lliteraria insertant treballs de mérit qu' es fan acreeadors al aplauso del públich en general.

Celebrem aquéstes millores del mentat diari y el felicitem.

Degut a les gestions del actiu Diputat a Corts per aquesta capital, En Emili Santacruz, el Ministre d' Instrucció Pública ha concedit 4.000 pesetes destinades a la Colonia Escolar.

Molt mos plau la llavor del esmen-

tat Diputat, puix ab ella, podrá millorarse nòstra Colonia, que tant be fa en prò de la salut de l' infantesa deshereda de la fortuna.

Rebisque lo sinyor Santacruz nòstra cumplida enhòra-bòna.

L' Ajuntament, en sa última sèsió, acordá subvencionar l' impresió d' un libre sobre història de Castelló, deguda a la ploma del croniste de la capital, En Carles Llinás.

Mos pareix molt be 'l pensament del senyor Llinás y lo de la subvenció conseguida, puix suponem que 'l esmentat treball apareixerá escrit en nòstra vernácula llengua, supost que 's tracte d' una òbra que tan íntimament está enllaçá 'n la vida y tradició de nòstre pòble.

Lo vi Champagnette es, sense ferli cap favor, de tots los bóns el millor y el que se despatja més.

Per aixó, ab grand interés, volém que tot bebedor acredite al inventor y es gaste en éll els dinés.

Proveulo sinse tardar: voreu qué còsa més bóna y gustosa al paladar.

Després se feu una tróna y tot hòm a pregonar lo vi que la fama abóna.

L' encontraréu a 1'40 en l' establiment de LLUIS GATALÁN (EL MORITO).

Imprenta de Joaquín Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ**BARCELONA**

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona

PER LO MAGNIFICH VAPOR

FRANCOLI

Travesia rápida.—Llum eléctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Dumenge 11
matí. — De Barcelona, Dimats vesprá. La càrrega s' ad-
met en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

RELONGERIA

♦ ♦ DE ♦ ♦

Eduard Parés

GONZALEZ CHERMÁ, 76

Relonges de les millors marques, cadenes, dijés, ulleres y
gafes de totes classes. Gemelos Teatre y camp.

PREUS SENS COMPETENCIA**Drogueria****LA ARAGONESA**

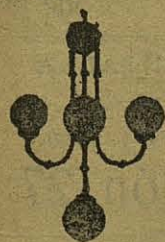
= DE =

:: Lluís Gomez Molinos ::

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumeria del país y extranjer. Dro-
gues, Colors, Barnisos, Pincells, Artículos fotografichs y ma-
quinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampares**OSRAM**

A 1'90 Pesetas, de 5 a 50 bujías

Marca wolfram a 1'50 ptes. de 5 a 50

» Madrid a 1'40 ptes. »

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Fornillos, Planches, Cazos y Estufes eléctricos

Complet surtid en material pera instalacions

Lampistería de PERE FECED

González Chermá, 78

Eduard Viciano

Confecció de manteletes d' estiu de tots
els preus. Gran surtit en adorns pera les
mateixes, en tül y pasamanería.

Esta casa adapta sons patrons al estil de
cada poble.

Preus especials pera la reventa.

Caballers y Colón.

Insecticida RODRIGUEZ

Contra el Poll-roig, Serpeta, Pulgons, Fumagina, Negreta
y cuants insectes y criptógames ataquen al taronger, lli-
moner, oliveres, pomeres y demes arbres.

APROBAT son empleo per R. O. de 30 de Giner de 1912.

DEPOSITARI:

En Joseph Vaquer Gomis

Paseig de Morella, 5

CASTELLÓ

Panyería y Sastrería

DE

Antoni Soliva

Altes novetats en géneros pera caballer
ressibits pera la present temporá.

Confecció esmerá y preus economichs

Colón, 11.—Castelló

Diu BUSUTIL

que tots els elegants corapren en sa casa. ¿Sabéu per qué?
perque **BUSUTIL** es el que ven mes ba-
rato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus
compradors estiguen contens encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastissería

DE

Vicent Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de
fruita.

González Chermá, 56

LA PRIMITIVA**Drogueria y Comestibles**

Gran surtit en Drogues, Perfumería, Broches y Pintu-
res metálicques pera fondos de barcos, de la acreditá mar-
ca OVELING.

Complet surtid en tot lo ram de Ultramarins.

Cafés tostats diariament.

Vicent Calatayud

Canalejas, 11 --GRAU DE CASTELLÓ

URALITA-ROVIRALTA

Piçarra artificial d' amiant y portlant comprimit pera Teulaes, revestiment de parets humides y cel rás.
Planches especials de 120 per 150 centímetros pera cubertes de poca pendent.
Pera preus, mostres y condicions de venta a

ROVIRALTA Y COMPAÑIA. S. EN C.—INGENIERS.—BARCELONA

Depòsit en Castelló a càrrech de J. B. Valls Climent.—Alloza, 135

TOS... TOS... TOS..

Les PASTILLES MONSERRAT curen tóta afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dengue y catarros, per crònics que siguen.

Venta en Farmacies y centres de específichs. En Castelló
FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, San Félix

BAR INGLES

Establiment reformat a la moderna. Servici esmerat.
Sopars pera eixides de teatre y cine.
Cerveces y eixarops del país y extrangers.

Domingo Montesinos

González Chermá, 42

Casa de SANCHO GERMANS

(SUCESSORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los gèneros concernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present época.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Sabateria

DE

JAUME GONZALEZ

Calçats de última novelat. Especialitat en el calçat a la mida.

Inmens surtit en calçats de lujo.

20, Ensenyanza 20

"LAS CUATRO ESQUINAS"

Droguería de

JOSEPH ROYO

Perfumería, Drogues, Articles fotografichs.

Automóviles Castellonesos d' Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automóviles de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de los millors marques, Cerveces del país y extrangeres.

Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra

G. Chermá, 84 — Castelló

Transports de totes classes

Máquines, calderes, y ferros per tonellaes. Conductora especial y embalaor de mobles.

J. VIDAL Y FIGGS

Pi y Margall, 57 y Obelisco, 8.—Castelló

Les millors
MAQUINES
de
COSIR
son les
máquines
"Pfaff,"

DE

Antoni Mercé

COLÓN, 64

CASTELLO

BASAR DE FERRETERÍA Y QUINCALLA
Especialitat en objectes pera regals y de peixca.
Lo millor surtit en palmitos pera la present época.

Emili Martí.—Colón, 27